

Asia: VN/7046/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi virvoitusjuomaverosta annetun lain ja alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta sekä virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAEIKSI VIRVOITUSJUOMAVEROSTA ANNETUN LAIN JA ALKOHOLI- JA ALKOHOLIJUOMAVEROSTA ANNETUN LAIN LIITTEEN MUUTTAMISESTA SEKÄ VIRVOITUSJUOMAVEROSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA ANNETUN LAIN KUMOAMISESTA

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikkoaiheeseen liittyen ja lausuu seuraavaa:

Lausunnolla oleva hallituksen esityksen taustalla on virvoitusjuomaverolain vuoden 2023 muutos, jossa virvoitusjuomavero porrastettiin nykyisen kahden veroluokan sijasta kuuteen veroluokkaan. Lisäksi esitysluonnokseen on sisällytetty Orpon hallitusohjelman, sekä vuosien 2024 ja 2025 kehysriihissä sovittujen mukaiset virvoitusjuomaverojen korotukset. Virvoitusjuomaveroon kohdistuneet porrastukset ja veronkorotukset eivät ole tulleet esitysluonnosta ennen voimaan, sillä Suomen virvoitusjuomaveromallin EU:n valtiotukisäännösten mukaisuus on ollut varmistettava Euroopan komissiossa.

Esitysluonnoksessa todetaan, ettei kuusiportainen järjestelmä juurikaan muuta ihmisten kulutustottumuksia, kuten siirtymistä vähempisokerisiin tuotteisiin. Vastaavasti todetaan, että tasokorotus muodostaa pääosan esityksen verotuotosta. Kaupan liitto pitää näin ollen selvänä, että perusteita koko virvoitusjuomaverojärjestelmän monimutkaistamiselle ei ole.

Esitysluonnos on monelta osin ongelmallinen, joten Kaupan liitto esittää, että se palautetaan valmisteluun, jossa virvoitusjuomaveron porrastusmallia ja veronkorotusten tasoja tarkastellaan uudelleen. Jos esitysluonnosta ei palauteta valmiste-luun, Kaupan liitto pitää kriittisen tärkeänä, että muutosten voimaantuloa myöhennetään esitetystä 1.1.2026. Järjestelmien toimivuuden varmistamiseksi, muutokset tulisi saattaa voimaan aikaisintaan 1.5.2026.

Hallinnollisen taakan lisääntyminen nostaa yritysten kustannuksia

Kaupan liitto huomauttaa, että hallituksen ja samoin EU:n tavoitteena on yritysten hallinnollisen taakan pienentäminen. Esitysluonnos kuusiportaisine virvoitusjuoma-verojärjestelmineen on tämän tavoitteen kanssa ristiriitainen. Esitetyt muutokset moniportaisesta virvoitusjuomaverosta lisäävät yritysten hallinnollista taakkaa ja aiheuttavat yrityksille merkittäviä kertakustannuksia.

Erityisesti kauppojen kustannustaakkaa kuormittavat investoinnit uuden kuusiportaisen järjestelmän rakentamiseen. Tietojärjestelmiin sekä veroilmoittamisen mahdollistaviin järjestelmiin tulee lisätä mm. valmisteverotietoihin uudet verotasot, valmisteverotietoihin tuotteiden kalsiumpitoisuus ja sokeripitoisuus, sekä kiinteiden juomavalmisteiden sekoitusuhde sekä sokeripitoisuus.

Yleisesti ottaen kaupan alalla kustannuksia syntyy myös yhä tarkempien tuotetietojen ylläpidosta ja oikeellisuuden varmistamisesta. Kauppa on vastuussa, siitä että kullekin virvoitusjuomaveron piiriin kuuluvalla tuotteella on määritelty oikea verotaso, joka raportoidaan ja tilitetään Verohallinnolle oikean suuruisena. Tietojen tarkastaminen toimitusketjun eri vaiheissa tulee lisäämään kauppojen hallinnollista työtä merkittävästi.

Esitettyjen muutosten vaikutus työllisyyteen

Esitysluonnoksen mukaan veron tasakorotus merkitsee keskimäärin noin 50 pro-sentin korotusta nykyisin voimassa oleviin verotasoihin nähden. Sokerittomien tuotteiden osalta veroa korotetaan 54 % per litra ja sokerillisten (korkein luokka) 84 %. Näin merkittävä korotus virvoitusjuomaveron piirissä olevien tuotteiden vero-tasoon nostaa väistämättä tuotteiden hintoja. Hintojen rajalla nousulla on vähentävää vaikutusta kulutukseen, joka viimekädessä osuu myös työllisyyteen. Näin suuri korotus tulee myös johtamaan kasvavaan virvotusjuomien matkustajatuontiin alkoholijuomien tavoin, jolloin verotuloja jää kertymättä Suomeen.

Verokannan korotus aiheuttaa haasteita kaupan alalla erityisesti pienille päivittäistavarakaupoille ja kioskeille, joiden myynnissä painottuvat erilaiset impulssituotteet, kuten juomat. Hintojen nousun myötä alentuva kysyntä vaikuttaa suoraan näiden kauppojen myyntivolyymeihin ja liikevaihtoon. Pienet ja paikalliset myymälät, jotka kilpailevat suurempien ketjujen ja ulkomaisten verkkokauppojen kanssa, kärsivät erityisesti, sillä niiden on vaikea kompensoida menetettyjä tuloja muilla tuotteilla. Tämä voi johtaa liikepaikkojen ja lähipalveluiden vähenemiseen haja-asutusalueilla ja heikentää monipuolisen paikallisen tarjonnan säilymistä.

Kaupassa mehustetut hedelmät on rajattava veron ulkopuolelle

Kaupan liitto pitää kohtuuttomana, että kauppojen on tilitettävä virvoitusjuomaveroa asiakkaan itse valmistausta pakkaamattomasta elintarvikkeesta, kuten myymälässä tuorepuristetusta mehusta. Kun appelsiinit myydään siten, että kuluttaja itse erottaa niistä mehun myymälässä sijaitsevalla mehustuskoneella, on lopputuotteesta maksettava virvoitusjuomaveroa. Kaupan liitto esittää, että veroneutraliteetin varmistamiseksi edellä mainittuja pakkaamattomia tuotteita ei sisällytetä virvoitusjuomaveron piiriin.

Mikäli edellä mainittua epäkohtaa ei korjata, Kaupan liitto pitää perusteltuna pakkaamattomien juomien osalta tehtyä yksinkertaistusta käsitellä ne yhdessä ja samassa veroluokassa.

Muut huomiot

Kaupan liitto huomauttaa, että isojen yli 5 litran vesipakkausten merkitys maamme huoltovarmuudelle on tärkeä. Ehdotettujen veromuutosten takia näiden tuotteiden hinta tulee nousemaan prosentuaalisesti merkittävästi, 45 prosenttia. Kaupan liitto ei pidä näiden tuotteiden sisällyttämistä virvoitusjuomaveron piiriin perusteltuna ja esittää, että esitysluonnosta muutetaan tältä osin.

Esitysluonnoksen mukaan pakkaamattomalla elintarvikkeella tarkoitetaan loppukuluttajalle sellaisenaan tarkoitettua elintarviketta, jonka kuluttaja itse pakkaa, joka pakataan kuluttajan pyynnöstä elintarvikkeen luovutuspaikassa, joka on valmiiksi pakattu elintarvikkeen luovutuspaikassa välitöntä myyntiä varten tai joka tarjoillaan elintarvikkeen luovutuspaikassa loppukuluttajalle valmiina nautittavaksi. Esitys-luonnoksesta ei kuitenkaan yksiselitteisesti käy ilmi rinnastuuko hanavesi, joka tarjoillaan lasista, niihin pakkaamattomiin elintarvikkeisiin, jotka sisältyvät veron piiriin. Kaupan liitto esittää, että esitysluonnosta tarkennetaan tältä osin.

Kunnioitavasti

KAUPAN LIITTO

Kari Luoto
toimitusjohtaja

Toni Jääskeläinen
johtava asiantuntija

Jääskeläinen Toni
Kaupan liitto ry